

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
Egy hóra . . . 60 K Félévre . . . 340 K
Negyedév. e. . . 170 K Egész évre . . . 660 K
EGYES PÉLDÁNY ÁRA: 3 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
Megjelenik hétfő kivételével minden nap
Felelős főszerkesztő: Dr Komlóssy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM.
INTERURBAN TELEFON: 3-4. SZÁM.

Orgovány

nevétől hangos az egész napi sajtó. Érdekes tanulmány a most folyó főtárgyalásról szóló referádákat különböző világfelfogású újságokban olvasni, melyek közül az egyik a magyarság ügyéért harcol, a másik kizárólag a zsidó faji érdeket szolgálja. Milyen más hangulatot kelt a jámbor olvasóban az egyik, mint a másik!

A zsidó lapok alig titkolhatóan lihegnek a vérbosszu után a fajtestvérekért, a keresztyén újságok ellenben nem hajlandók az elkövetett bűnöket súlyosabb beszámítás alá vonni, mint azokat, amelyeket a proletárdiktaturának nevezett zsidóuralom idején az országház és Batthányi palota piacéiban s az ország minden részén naponta tömegesen vittek véghez Szamuelli, Korvin-Klein és cinkostársaik.

Őrök törvény, hogy az akció reakciót szül. Szinte azon kell bámulva csodálkozni, hogy a kegyetlenségnek, gazságoknak ilyen hosszú sorozata után milyen mérsékletet és önfegyelmet tanusított ez a megkínzott, megalázott, halálra szánt magyarság, amikor a sorsfordulat hatalmába adta hóhérait. Szinte gyámoltalansággal határos gyengeség-számba mehet már az az elnézés, megbocsátás, amivel az ellene a legsúlyosabban vétkezőket kezelte és kezeli.

Egy percig sem lehet jó lélekkel tagadni, hogy a halálvonatok vezetői, a kinzókamarák és véstörvényeszeké parasztnokai tulnyomó részben zsidók voltak. Az volna tehát csodálatos, ha a megtorlás ösztönös megmozdulása nem ő rájuk irányult volna elsősorban.

Bármennyire sajnálatosak és elítélendők is tehát azok a bűncselekmények, melyekért elkövetők most a törvény szigorával kerültek szembe, magyarizátukat megletik az emberi természetben, mely gyarló volt s az marad örökké.

Mindenesetre különös jelenség, hogy amikor tömegesen szabadulnak meg a földi igazságszolgáltatás büntető keze elől az azok, akik elsősorban bűnösök az ország tönkretételében, lezülesztésében; akik amnesztia, kiszolgáltatási szerződés, külföldre szökés és bőkezűen osztogatott kegyelem folytán szabadon járnak, — ugyanakkor ugyanezeknek a sajtója rikoltoz a leghangosabb türelmetlenséggel példás büntetés és megtorlás után most, amikor a fajtestvérek nem a tetteseik, hanem az áldozatok.

A csodáserejű faji összetartáson kívül még az a gondolat is hevíti a jól összetanult tuloldalt, hogy abból a nagy lármából, amit esapnak, politikai gyümölcs fog érni számukra. Ebben a reményükben azonban alaposan csalódnak.

Azok, akik közönséges bűncselekményeket követtek el; akik a zava-

ros helyzetet arra használták ki, hogy a maguk részére jogtalanul, bűnös uton vagyont szerezzenek; akik csupán a zsebüket tömték, bizonyára kell, hogy megérezzék a törvény büntető hatalmat, annyival is inkább, mert nem csupán azok ellen követtek el bűnt, akiket kifosztottak, de nagy erkölcsi kárt is okoztak annak az irányzatnak, melynek jelszavait használták fel bűnük mentségére és takarójául. Ezzel fegyvert adtak ellenségeink kezébe, melynek segítségével az, örökösen rosszhiשמעուն azonosította a nemzeti irányzatot és annak harcosait ezekkel a büntetésekkkel és vadolta

az ezek által elkövetett bűncselekményekkel.

Ezeknek a most vádlottak padjára került embereknek is sok mentességük van. Hogy az erkölcsök meglazultak és elvadultak; hogy a törvényes rend, felsőbbség, magántulajdon respektálása megszűnt, abban elsősorban épen azok és újságjaik a bűnösök, akik ma leghangosabban követelik a példás büntetést és a legkegyetlenebb megtorlást.

A keresztyén magyarság osztatlan megítélése szerint ezeknek a szigorú uraknak is ott van a helyük a vádlottak mellett, mert nem kevésbé bűnösök.

München hadat üzen Berlinnek

A függetlenek nem lépnek be a kormányba

Berlin, jul. 6. (A Hajdúföld bécsi tudósítójának telefonjelentése.) A belpolitikai helyzet egyre kritikusabbá válik. A kormányhoz közel álló körök próbálkozása, melyek a válságot úgy akarták megoldani, hogy a független szocialistákat a kormányba való belépésre bírják, még egy pár nap előtt sikerrel kecségtetett.

Ma már azonban ez a kísérlet a független szocialisták mértéketlen követelése miatt meghiusultnak tekinthető.

Nagy nehézségek vannak a szocialisták által követelt új törvényjavaslatnál is, mely a köztársaság fokozott védelméről szóló intézkedéseket tartalmazza. Ezek a nehézségek jóformán abból származnak, hogy a német birodalmi gyűlésen kétharmad többség szükséges az ilyen természetű javaslatok megszavazásához és ez a két harmad többség kétséges, mert a pártok egy része tulszigorúnak tartja a javaslatot. Ennek következtében ma el volt terjedve, hogy a kormány feloszlatja a birodalmi gyűlést.

Ezek a kritikus momentumok nagy befolyással vannak a közhangulatra, amit még fokoz a folyton tartó nyomdászsztrájk is. A polgárságnyugtalausága a tőzsde magatartásában tükröződik, ahol ma ismét óriási tömegben dobták piacra a márkát és lázasan vásárolták a külföldi értékeket.

München, jul. 6. (A Hajdúföld

bécsi tudósítójának telefonjelentése.) A tartományi gyűlésen ma Schwaier belügyminiszter szenzációs nyilatkozatot tett. Egy független szocialista hozzáintézett interpellációjára kijelentette, hogy **Bajorország me-reven ellenzi a birodalmi gyűlésen a köztársaság védelméről benyújtott javaslatot.**

Ez köztudomású volt ugyan, de hivatalosan ezzel a nyilatkozáttal jelentették be.

A belügyminiszter kijelentette, hogy a bajor kormány **határozottan elléli a javaslat betérjesztését**, mert ma kiengesztelésre van szükség, a javaslat pedig ép ellenkezőleg nyugtalanít.

A bajor kormány minden-esetre gondoskodni fog, hogy a javaslatkörvényerőre emelkedése esetén annak intézkedései a tartományi szuverenitást ne érintsék.

A belügyminiszteri nyilatkozatnak ez a része óriási szenzációt keltett, mert semmi más nem jelent, minthogy Münchenben nem engedik az esetleges törvény érvényét Bajorországra kiterjeszteni.

Berlin, jul. 6. (A Hajdúföld bécsi tudósítójának telefonjelentése.) A rendőrség, látva a Rathenau halála ügyében végzett nyomozása eredménytelenségét, a gyilkosokra kitűzött díjat két millió márkára emelte fel.

A Ház elé kerül a lakásrendelet

Budapest, jul. 6. A Keresztyén Kisgazda Földműves és Polgári Párt ma este Mayer János elnöke alatt pártértekezletet tartott, amelyen a párt tagjain kívül a kormány összes tagjai is megjelentek. Gömbös Gyula ügyvezető alelnök előterjesztése alapján a pártérte-

kezet foglalkozott vitarendező bizottság hatáskörével és a párt parlamenti magatartásával.

Ezután áttértek az interparlamentaris unió kérdésének tárgyalására. A párt határozatként kimondotta, hogy nagyon fontosnak tartja, hogy a párt tagjai minél nagyobb szám-

han vegyenek részt az interparlamentaris unióban.

A párt kimondotta, hogy az eddigi tagokon kívül a parlamenti bizottság elnökök, amennyiben párttagok, tagjai az intézőbizottságnak. A párt-értekezleten házigazdáltegyhangulag Kállay Tamás nemzetgyűlési képviselőt választották meg.

Végül foglalkoztak a lakásrendelettel és a drágaság kérdésével.

Bethlen István gróf miniszterelnök megnyugtatta a párt tagjait a lakásrendelet tekintetében s bejelentette, hogy a kormány a rendeletet **mielőbb a parlament elé fogja terjeszteni.**

Ezután Vass József népjóléti és munkaügyi miniszter tájékoztatta a párttagokat a lakásrendeletre vonatkozólag, majd Neubauer Ferenc a drágaság kérdéséről tette szóvá országos és pártérdekből.

Az értekezlet 9 órakor ért véget.

A felsőház reformja

A parlament munkarendjére vonatkozólag a kormány fenntartja azt az eredeti álláspontját, hogy az indemnítási törvényjavaslat letárgyalása után rögtön a felsőház reformjáról szóló javaslatot terjeszti a Ház elé. Ennek letárgyalása után a nemzetgyűlés nyári szünetre megy s ősszel már a kétkamarás parlament fog az adójavaslatokkal foglalkozni.

A nemzetgyűlés folyosóján ma délelőtt ellenzéki oldalról azt a hírt kolportálták, mintha Gadi Gaszton, a Ház elnöke valamely jelentéktelen ügy miatt neheztelne és ezért nem is elnökölt egész héten a parlament ülésein. Beavatott forrásból ezzel szemben úgy értesülünk, hogy ennek a híresztelésnek nincsen semmi alapja. Gaál Gaszton halaszthatlan gazdasági ügyei intézése miatt volt kénytelen távolmaradni az ülésektől, de a jövő héten már ismét elnökölni fog.

A drágaság

A drágaság kérdésében az egységspárti képviselők közül sokan azt hangoztatják, hogy a probléma nem oldható meg pusztán a mezőgazdasági termények árának redukálása útján, hanem ehhez hozzá kell járulnia az ipari produktumok árcsökkenésének is. Valószínűnek tartják, hogy ebben a kérdésben az egységspárt egyelőre semmilyen irányban sem foglal el határozott állást, hanem meg fogja várni a kormány kezdeményező lépését.

Szocialista obstrukció

Az indemnítási vitában a mai napon Propper Sándor szociáldemokrata képviselő szólalt fel, aki az egész ülést kibeszélte. És ezzel azt a látszatot keltette, hogy a szociáldemokraták formális obstrukciót akarnak. Nyilvánvaló, hogy a számtalanszor

felmelegített eseményeknek újból és újból való feltalálásával csak az időt akarják kihuzni, holott ők is sokkal jobban tennék, ha gazdasági és szociális téren való munkájukat nem akadályoznák meg a parlament munkaképességét.

Az eddigi vita során még semmi újat nem produkáltak és bár minden egyes szónokuk erősen hangsúlyozta, hogy a munkásság érdekeit akarják szolgálni, mégis beszédekben, ahelyett hogy a kormányának gazdasági és szociálpolitikai törvényhozás terén szolgáltak volna valami utmutatással, üres és a munkásságot abszolúte nem érdeklő kérdésekkel hozakodtak elő.

„Halálszövetség”

A Keresztény Egység táborának nagyszerű vezérét, Wolff Károlyt ellenségei naponta fenyegető levelekkel próbálják ijesztetni. A napokban egy magát halál-szövetségnek nevező titkos társaság intézett levelet Wolff Károlyhoz. A levélről csak annyit lehet megállapítani, hogy a 72 es számú postahivatalban adtak fel. A levélben azt írják, hogy el fogják pusztítani, miután ő a vezetője a keresztény küzdelmeknek és el kell őt pusztítani, hogy ne álljon útjában a zsidóságnak. Wolff Károly adandó alkalommal azt szövegezte, hogy tenni az indeminációs vita kapcsán, de különösebb jelentőséget nem tulajdonít neki.

Küldöttség Klebelsbergnél

Ma délelőtt a parlamentben Bácsalmás és Mélykut lakosságának képviseletében küldöttség kereste fel Klebelsberg Kunó kultuszminisztert. A küldöttség kérte a minisztert, hogy a Mélykut határában levő válsálapítványi 9550 holdnyi birtokot kishérletbe adja ki.

A kultuszminiszter kijelentette, hogy az Országos Központi Hitel-szövetkezet közbe lépésére az ügynek további intézését függőben tartja. Meg fog győződni, hogy meg van-e a jogi lehetősége annak, hogy az ügyet újból tárgyalás alá vegye. Ha igen, ezt megteszi és reméli, hogy köz-megnyugvást keltő megoldáshoz fog jutni.

A Kormányzó a miniszterelnök előterjesztésére dr. Bárczy István miniszteri tanácsost helyettes államtitkárrá nevezte ki, dr. Petry Pál miniszteri tanácsosnak pedig a helyettes államtitkári címet és jellegzet adományozta.

Városi közgyűlés

Debrecen város törvényhatósági bizottsága július 8-án, szombaton délelőtt 9 órakor a városháza közgyűlési termében rendes közgyűlést tart. A tárgysorozaton 55 ügyszabvány szerepel, köztük a polgármesteri jelentés május hónapról, a miniszterelnök leirata a kormány újjálakításáról, az egyes új miniszterek leirata kinevezésükről.

Tárgyalni fogja a közgyűlés a belügyminiszter leiratát a közüzemi pótlékról szóló szabályrendelet megváltoztatásáról, ugyancsak a népjóléti miniszternek a városi kerületi tisztiorvosoknak a debreceni kerületi Munkásbetegsegélyező pénztárhoz való szolgálatára kirendelő leiratát.

A tárgysorozaton szerepel a tanács előterjesztése a városi számvétség átszervezéséről, a kiküldetési napidíjak s uti átalányok fel-emeléséről, a város tűzifa szükség-

letének biztosítása végett kötött tűzifavételi szerződésekről, a juhtartó gazdák hortobágyi szénakaszalása ügyében, továbbá a zeneiskolai tanárok fizetésrendezése.

A közgyűlés elé kerül most a Közjótékonsági Egyesületnek, illetőleg a városi Népjóléti Hivatalnak a Nagyerdőn létesítendő gyermek üdülőtelep céljaira 10 hold föld díjmentes átengedése iránti kérelme, a Vakokat Gyamolító Egyesület, a Magyar Egyetemi és Főiskolai Hallgatók Országos Szövetségének támogatást kérő beadványa.

A tárgysorozat pontjai között foglal helyet a kerületi tisztiorvosok kérelme lakás, pénzpótlék, ingyen tűzifa és villanyvilágítás engedé-

lyezése iránt, ugyancsak a debreceni építőmesterek alakulóban levő egyesület alapszabályainak felterjesztése. A közgyűlés tárgysorozatán szerepel végül Sopron város átirata a jövőteli követelések ellen.

Sopron vármegye átirata a kormányhoz intézett feliratának támogatása iránt, hogy a vallásos szervezetek tárgyait képező cikkeket csak keresztényen kereskedők árusíthassák s végül Győr vármegye megkeresése a IV. osztályu kereseti adó kivetésénél mutatkozó aránytalanságok megszüntetése érdekében kelt feliratának támogatása iránt.

A közgyűlés előreláthatólag az egész délelőttöt s délutánt igénybe fogja venni.

Ismét napirendi vita

Budapest, július 6. A nemzetgyűlés mai ülését Huszar Károly alelnök 10 óra 5 perckor nyitotta meg. Bemutatja Peidl Gyula lemondása folytán Kéthly Anna, Mayer Károly lemondása folytán Sütő József és Miakits Ferenc lemondása folytán Várnai Dániel megbízó levelét. Jelenti, hogy a mezőturi kerületben megtartott Rácz János képviselő mandátuma ellen panaszt adtak be.

Az indeminációs vita folytatásában az első felszólaló Csizmadia András. Egyetértésre hívja fel a nemzetgyűlés figyelmét. A kormányt kéri, hogy törölje el az őrlési adót és bocsássa a malmokat szabad ver-

senyre. Az ellátatlanok természetbeni ellátását változtassa át igazságos közlelmzési adó kivetésével pénzre.

Hasson a kormány oda, hogy a lakásrendeletet módosítsák olyképen, hogy a háztulajdonosok a saját házukban legalább 1—2 szobát tarthasson fenn a saját részére. Kívánja, hogy léptessék életbe a házbér szerződéseket.

Kéri a kultuszminisztert, hogy nevezzen ki 8 állami tanítót képzésük alapján gazdasági szaktanítókká. A kormány iránt bizalommal van és így a felhatalmazási törvényjavaslatot megszavazza.

Mi internacionalisták vagyunk . . .

Propper Sándor szociáldemokrata: A pénzügyminiszter ur azt mondta, hogy a szociáldemokrata párt bizonyos keserűséget hozott magával a nemzetgyűlésbe. Ezt a keserűséget azonban el lehetne oszlatni azzal a programmal, melyet Peyer terjesztett a nemzetgyűlés elé. Tisztában vagyok azzal, hogy bizonyos ellentétek vannak közöttünk gazdasági kérdésben, azonban a szociáldemokrata párt nem számított arra, hogy az ország ujjaépítése érdekében ne lehessen egy közös platformot találni. Az ország ujjaépítése a mi érdekünk is.

A miniszterelnök ur azt mondta, hogy mindent tuskébe csomagolunk. Ha ez még mindig igaz, akkor is mi járunk rosszul. Mi a jelenben két malom között őrldünk. Felülről ki vagyunk téve állandóan

A háborus felelősség

Propper: A magyar munkásság megtette a kötelességét a háboruban épügy, mint a gyárakban. A háboru elvesztésében a munkásságnak semmi része nem volt, még kevésbé a szociáldemokrata pártnak. Viselni fogjuk a háboru terheit, de a háboru elvesztéséért a felelősséget viselni nem vagyunk hajlandók.

Ha demagógiával lépnek fel ellenünk, akarattunk ellenére is kénytelenek leszünk e kérdést napirenden tartani és a háboru bűnöseinek kinyomozását és megbüntetését követelni. A körülmények nagyban hozzájárultak ahhoz, hogy nemcsak Budapestben, hanem a vidéken is felmentve érezzék magukat a rágalmak alól.

Közbeszólás: Ez nem igaz!

Pekár: Az ország végállomásain, amikor a katonák hazatértek, az ott lévő izgatott készítettek elő a forradalmat.

Propper: Hogy kik voltak a forradalom előidézői, kik voltak a hibásak, annak megállapítását bizzuk

a támadásoknak, hogy bolsevisták vagyunk és alulról azért támadnak, mert nem tudjuk ezt a vádat eloszlatni. Sokkal célszerűbb lenne, ha a köztünk fennálló ellentéteket, melyek a multa vonatkoznak, elhomályosítanók és az országot érdeklő nagyon fontos kérdéseket intéznénk el.

Azt mondják, hogy mi internacionalisták vagyunk. Ezt sohasem tagadta senkise. En a klérust és a nagybirtokosokat nem rovom meg azért, mert internacionalisták.

Vass József népjóléti miniszter: Van magyar katolikus néppárt és van magyar katolikus egyház . . .

Propper: Van magyarországi szociáldemokrata párt . . .
Vass: . . . Tehát nem magyar, hanem magyarországi szociáldemokrata párt!

az utókorra. Kívánja, hogy a miniszterelnök a gyorsított eljárás óta letartóztatottak részére is amnesztiát eszközöljön ki.

Öt perc szünet után Propper indítványt terjeszt elő, amelyben kéri a nemzetgyűlést, tegye magáévá a miniszterelnöknek júniusban mondott beszédeben foglalt azt a megállapítást, hogy Magyarországnak mai szomorú helyzetében legelső sorban békére van szüksége.

Ezután a közszabadságok kérdésével foglalkozik. Kósó István közbeszó: Proletár szabadságot akar.

Propper: Nincsen proletárszabadság, nincsen polgári szabadság, csak szabadság van!

Barla-Szabó: Miért nem mondta ezt 1919-ben elvtársainak?

Propper kijelenti, hogy a szabadságnak nem ellensége. Kéri, hogy a szociáldemokratáknak adják meg az erkölcsi alapot arra, hogy belekapcsolódjanak a világpolitika és akkor szívesen fognak tiltakozni az ország kifosztása és a békeszerződés igaz-

ságtalansága ellen. Helyre kell állítani az egyesülési, gyülekezési és sajtószabadságot. Követeli az elbocsátott tisztviselők ügyében az elbocsátás körülményeinek megvizsgálását. Követeli továbbá az emigránsoknak a hazatérés lehetőségét. Itt azt mondja, hogy Magyarországnak sokkal inkább szüksége van Garami Ernőre, mint Garami Ernőnek Magyarországra. (Négy zaj, közbeküldetés: Le vele).

A kormánnyal szemben bizalmatlan, az indeminációt nem szavazza meg. Elnök napirendi javaslatot tesz.

Még egyszer a napirend körül

Haller István a napirendhez kéri és kap szót. A lapokban egymásután jelennek meg kommunikék a lakásrendelet-tervezetről, mindezek a legnagyobb mértékben nyugtalanítják a kereső osztályokat, különösen a kiszűrésből élő hivatalnokokat. A lakásrendelet kiszámíthatatlan drágaságot fog előidézni. Mint-hogy ez a kérdés az egész országban nyugtalanságot keltett, szükségesnek tartja annak azonnali napirendre tűzését.

Rakovszky Iván belügyminiszter kéri, hogy a Ház az elnöki napirendi javaslatot fogadja el, minthogy nem lát praktikus célt abban, hogy a lakáskérdést az indeminációs tárgyalása alkalmával tűzzék napirendre. Tudvalevő, hogy az indeminációs egyik szakaszának tárgyalásánál módjukban lesz a nemzetgyűlés tagjainak foglalkozni a lakáskérdéssel. Az elnök javaslatát ajánlja elfogadásra.

Rassai Károly reméli, hogy a kormány lehetővé teszi a lakásrendeletnek a nemzetgyűlésen való tárgyalását ennek kibocsátása előtt, a belügyminiszter javaslatához hozzájárul.

Vázsonyi Vilmos elfogadja az elnök indítványát, de egyben kéri a kormányt, hogy ezt a kérdést mielőbb hozza a nemzetgyűlés elé.

Az elnök szavazásra bocsátja a javaslatot. A Ház az elnök napirendi javaslatát fogadja el nagy szótöbbséggel.

Az ülés fél 3 órakor ért véget.

Fát vesz a város

A tegnap délelőtti tanácsülés a város lakosságának faellátási ügyével foglalkozott.

Dr. Tatay Zoltán tb. tanácsnok ismertette a város és a különböző vállalatok között megkötendő szerződéseket. Három faszállító cég fogja biztosítani a város faszükségletét, nevezetesen: Moldován László, Lichtmann testvérek és Kemény Béla és társa.

Legelőnyösebb ajánlatot Moldován László nagybányái kereskedő tette, aki ezer vagon kétéves vágású száraz tűzifát fog szállítani. A szállítást a szerződés kézhezvétele után rögtön megkezdendő. A Moldován-féle fa fizetését a városnak román valutában kell eszközölni. A városi tanács ezért megbizta Kondor Kálmán főszámvevőt, hogy a faár egy részletének kifizetésére 250 ezer leít sürgősen szerezzen be s azt fizesse ki Moldován kereskedőnek. A tanács felhívást fog kibocsátani a közönséghez, hogy a Moldován-féle fából vásároljon.

A Kemény és Lichtmann cégekkel is közölesen perfektuálják az üzletet, úgy hogy Debrecen tűzifa-ellátása némileg biztosítva lesz.

szerint három izsáki zsidó másfél-milliót ajánlott fel a románoknak a megszállás meghosszabbítására.

Hazafias érzése felháborodott és utasította őt, talán Danicsot is, hogy a három zsidót ki kell végezni. Azonban arra, hogy ezektől egy fillérvnyi értéket is elvegyenek, utasítást nem adott, sőt számtalan esetben mindig felemelte tiltó szavát az ellen, hogy a letartóztatottak vagy a letartóztatandók, avagy a kivégezendő egyének

vagyona ellen bármiféle jogellenes cselekményt kövessenek el.

Arra nézve, hogy a bűnjelként lefoglalt értékeket beszolgáltatják-e, visszaemlékezni nem tud.

Egy órákor az elnök a tárgyalást felfüggeszti és a tárgyalás folytatását holnap reggel 9 órára rendeli el. A holnapi nap folyamán a tárgyalás kezdetén a bíróság még egy pár iratot fog felolvasni, utána rögtön a perbeszédre kerül a sor.

Csicserin Innsbruckba menekült

Bécs, jul. 6. Bécsben az a hír terjedt el, hogy Csicserin, mikor Rathenau meggyilkolásáról értesült, egy monarchista pucestól való féltelmében titkárával együtt Innsbruckba szökött. A hírt eddig még hivatalos helyről nem erősítették meg.

Innsbruck, jul. 6. A Vossische Zeitung jelentése szerint Csicserin orosz külügyi népbiztos Innsbruckban van, ahol hosszabb ideig szándékozik tartózkodni.

Páris, július 6. (Havas) A nemzetközi bíróság előtt Portugália képviselője amellel szállt szóra, hogy a munka nemzetközi szervezete a mezőgazdaságban is érvényesüljön. Franciaország és Magyarország képviselői ezzel szemben azt a nézetet hangoztatták, hogy a munkaidőnek az ipari munka tekintetében alkalmas szabályozása, ha azt a mezőgazdaságban is alkalmaznák, a mezőgazdasági termelés csökkentését és az élet további drágulását okozná.

Róma, jul. 6. A Délolaszországban kitört zavargás megint nagyobb mérvet öltött. Barletta városában a fascisták egy küldöttsége felszólította a polgármestert és a városi tanácsot, hogy nekik a hatalmat átadják és csak néhány napi interregnum után állt helyre a törvényes kormányzat.

St. Giovanniban a fascisták elkergették a szociálista városi tanácsot és saját híveikből neveztek ki a város vezetését.

Hága, július 7. Ma vannak a németalföldi második kamarai választások, amelyekben nemcsak a németalföldi delegátusok, hanem a békepalota alkalmazottai is részt vesznek. Ennél fogva ma szünetelnek a bizottsági tárgyalások. A konferencia egyébként lassan mozdul előre. Ugy látszik az oroszok szándékosan

húzzák a tárgyalásokat Kraszín megérkezéséig. Kraszint e hét végére várják Hágába.

Berlin, jul. 6. (Wolff). Illetékes oldalról közlik, hogy a polgári lapok meg nem jelenése folytán az utóbbi napokban Berlinben fantasztikus hírek terjedtek el, amelyek a lakosság körében nagy nyugtalanságot idéztek elő. Főleg azt a hírt terjesztik, hogy közismert személyek gyilkos merénylet áldozatai lettek. Ezekből a hírek közül egy szó sem igaz.

Páris, jul. 6. A Petit Parisien értesülése szerint a szovjetkormány hajlandó hozzájárulni ahhoz, hogy a szövetséges kormányok szakértőinek vezetés alatt bizottság szálljon ki Szovjetországra.

A bizottság hatásköre azonban csak azon koncessziók megvizsgálására terjedhet ki, amelyeket a szovjet a szövetséges kormányoktól nyert hitellek biztosítékul felajánlott.

Berlin, jul. 6. A birodalmi belügyminiszter szeptember 3-ra tüzte ki a népszavazást Felsősziléziában az önkormányzat kérdésében.

Szofia, július 6. A Bolgár Távirati Ügynökség hosszabb közleményben cáfolja azokat a híreket, amelyek a román sajtóban a bolgár komitási bandák állítólagos felbukkanásáról és garázdalkodásáról megjelentek. Az ügynökség megállapítja, hogy a román lapok hírei légből kapottak.

Hannover, jul. 6. (Wolff.) A Peineban rendezett tüntetések után tegnap a tüntetők egyrésze a lövészetek ünnepélyére ment, ahol súlyos összetűzésre került a sor. 38 sebesültet kórházba szállítottak. Körülbelül 20 munkást letartóztattak.

Bérjavítási mozgalmak

Sztrájk a mezőgazdasági Gépgyárban

Ugyanaznap, amikor a Faipar R. T.-nál megszűnt a hétfő óta tartott sztrájk, csütörtökön délelőtt újabb sztrájk keletkezett Debrecenben. A Mezőgazdasági Gépgyár 161 munkása hirtelen beszüntette a munkát. Az elmúlt héten bizonyos hatalmi és béremelési kérdések miatt súlyos ellentétek merültek fel a munkások és a gyár vezetősége között. A tárgyalások nem vezettek eredményre, mire a munkások beszüntették a munkát. A békéltető tárgyalások pénteken kezdődnek meg.

A hétfő óta sztrájkoló faipari munkások minden feltétel nélkül munkába állottak. Az igazgatóság az összes munkásokat visszavette egy kivételével, akit azért bocsátott el, mivel a sztrájk alatt sértően nyilatkozott a gyár vezetőségéről. A Faipar R. T. igazgatósága a munkába álló munkásoknak a ki-

vánt 30 százalékos helyett a tárgyalások során megígért 25 százalékos javítást adta meg, vagyis a faipari munkások a budapesti órabérekhez hasonló fizetést kapnak.

A csizmadia munkások, mint ismeretes, szintén bérjavítási mozgalmat kezdeményeztek. A tegnapi békéltető tárgyaláson kölcsönösen közeledés jött létre. A munkások 140 százalékos követelésüket 70 százalékosra redukálták, ezt a munkaadók hajlandók is megadni. A végleges megállapodást a jövő hét keddjén tartandó csizmadia mester szakosztályi ülés fogja megszövegezni.

Legújabbban a vas- és fém munkások szerelő osztálya, (bádogosok, vízvezetékes) kezdett bérjavítási mozgalmat. A munkaadók és munkások között az első egyezkedő tárgyalás pénteken délelőtt lesz. A megegyezés valószínű; sztrájk itt nem lesz.

HIREK

— **Kinevezés.** A földmivélsügyi m. kir. miniszter Pintér László kir. főmérnököt kir. műszaki tanácsossá nevezte ki.

— **Megnyílt az ipariskolai rajzkiállítás.** Tegnap reggel megkezdődött a rajzitanítói értekezlet, amelyet a rajzoktatás egységes irányának megállapítása érdekében az ipariskolai főigazgató hívott egybe. Ezzel kapcsolatosan megnyílt a rajzkiállítás is a Burgondia-utcai ipariskolában, ahol Debrecen város képviselőjében Csűrös Ferenc dr. kulturtanácsnok jelent meg s üdvözölte a megjelent szakembereket.

— **Eljegyzések.** Veres István—Pilis Erzsébet, Roth Mór lakatossegéd—Guttman Borbálával, Kovács Sándor—Kovács Erzsébet, Fajzi Albert—Szatmári Zsuzsánnával, Vágó László—Szabó Rózával, Zong Árpád—Ungvári Rózával, Szalai János—Illés Tóth Piroskával, Rác Pál—Szűcs Juliánnával, Kerner Elek—Szatmári Margittal bejelentették eljegyzésüket az állami anyakönyvi hivatalban.

— **Feloszlatták a brassói ügyvédi kamarát.** A román igazságügyminiszter feloszlatta a brassói és a czernowitzi ügyvédi kamarát, mivel a régi román királyságbeli ügyvédek egyik kamara sem akarta tagjai közé felvenni.

— **Ismét elkobozták a Népszavát.** A szociáldemokrata párt lapját, a Népszavát az állam rendjét veszélyeztető valótlan közleménye miatt az ügyészség rendelkezésére elkobozták. A lap, mely újból a kommunalatti hangot vette fel, rövid idő alatt ma már harmadizban érte az ügyészség fenyítése. A mai intézkedésre a „Népszava” Nagyatádi proklamálta a pártiktaturát című írgatásra alkalmas cikke adott okot.

— **A nógrádi zsupán megakadályozza az egyházi választásokat.** Losoncon jelentik: Tamási, Nógrád megyei község, június végén akarta szavazatait leadni az új egyházmegyei tanfelügyelőre. A nógrád megyei zsupán: Jánoska György ezt a szavazást betiltotta, mert az evangélikusok állást foglaltak a hivatalos jelölttel szemben. Hasonló erőszakoskodásokat jelentenek még a komáromi és somorjai egyházközségekből, ahol a zsupán a községek átiratának tolmácsolását sem engedte meg.

— **Az őrmester tizennégyezer koronája.** A debreceni katonai honvédtörvényszéken tegnap délelőtt Korda Mihály őrmestert vonták felelősségre. Az volt ellene a vád, hogy 1921 október végén, mikor nagy volt a cukorínség, tizennégyezer koronát kölcsön kért Muntán János nevű ismerősétől. Azt mondta, hogy három mázsa cukrot fog közelesen venni és ha majd ezen jó áron nagy nyereséggel ad tul, nemcsak a kölcsönkért pénzt fizeti vissza, hanem a nyereségen is megosztozik vele. A pénzt azonban hetek múltán sem fizette vissza, hanem azt elmulatta. Kiderült, hogy a cukorvétel is csak kitalált mese volt. Miután feljelentette csalás és sikkasztás miatt az őrmestert, akit tegnap a bíróság két hónapi fogházbüntetéssel sújtott. Korda fellebbezett az ítélet ellen.

— **Megdrágul a posta?** Mint értesülünk, a kereskedelmi miniszteriumban most dolgoznak a posta és távirtdiájszabás újbóli megállapításán. A díjak emelése hír szerint 100 százalékos lesz.

— **Abol már kötelező a tűzoltás.**

Vasvármegyében igen helyesen rendelkezéssel szabályozták a kötelező tűzoltósághoz való belépést. A kötelező tűzoltás a 16-ik életévtől kezdődőleg a 42-ik évig tart. A tűzoltókat 2 csoportba osztották. Az ifjúsági csapatba tartoznak a 16 évesektől a 21 évesekig. Ezek teljes, rendszeres kiképzésben részesülnek. Az összeírás már megtörtént, sok helyütt az előjárósági közgyűlés keretében már tisztikart is választott. A csapatokat még nem állították össze, tekintve, hogy még a kellő számú oktatók kinevezése sem történt meg.

— **Házasságkötések.** Szabó Lajos csizmadia Czebe Eszterrel, Bór Kálmán Kardoss Erzsébettel, D. Váci János utkövezési vállalkozó Fegyveres Sárával, Laufer Mózes Weiszblum Gittával, Nagy József kőműves Kapusi Juliánnával, Kovács Károly könyvelő Katona Rózával, Borsi Károly rőföskereskedő Sipos Vilmával, Glatz Ödön m. v. műszerész Mogyoróssy Irénnel, Müller Samu izr. lelkész Liebestein Fánival, Tompa Mihály államrendőrségi detektív Szatmári Gizellával, Lakatos Sándor községi jegyző Harnati Margittal, Fülöp Géza banktisztviselő Fenyves Szerénával házasságot kötöttek.

— **A versaillesi kastélyból ellopták XVI. Lajos bronzszobrát.** Párisból jelenti tudósítónk: A versaillesi kastélyból fényes nappal elloptak egy értékes bronzszobrot. XVI. Lajos szobra volt ez, amely pendantja Mária Terézia egy szobrának és ébenfa talapzatához részlemezrel volt odaerősítve. 15 centiméter magas a szobor, de óriási művészi értéke van. XVI. Lajos lálószobájának előcsarnokában volt felállítva olyan helyen, amelyet a látogatók elérhetnek. A lopást valószínűleg déli 12 óra és egy óra között követték el. A helyszíni szemle eredménye szerint a szobrot erőszakkal tépték le talapzatáról.

— **Elfogták Budapest leghíresebb zsebtolvaját.** A rendőrség tegnap este egy villamoson elfogta Viczián János rovottmultu zsebtolvajt, aki méltán megérdemli a „zsebtolvajkirály” nevet. Már többször volt a rendőrséggel dolga, de miután kisebb-nagyobb büntetését letöltötte, mindig visszatért régi mesterségéhez. Tegnap az egyik villamoson felismerte egy detektív, aki előállította a főkapitányságra, hol most dolgoznak bűnlajstromának összeállításán.

— **Borarak.** A néhány nap előtt aláírt magyar-osztrák egyezmény, a borpiacon felhajtja az árakat és főleg Somlyó meg Tokaj vidékén volt érezhető a megújuló kereslet folytán beállott emelkedő irányzat. Valódi üzletmenet azonban nem alakult ki teljesen. Az érdekelték sokat várnak az augusztusban megnyíló szőlészeti és borászati kiállítástól, amikor nagyszámú külföldi jön Magyarországra borvásárlás céljából. A borarak: balatonboglári 36—40, toalmási 42—46, soproni 60, bársonyosi 55—60, kecskeméti 32—36, dunapentelei 50, tokaj-hegyaljai 65—68, somlyóvásárhelyi 52—75, albertirai 40—50, balatonmelléki 38—70, ceglédi 40—48, szekszárdi 38—42 korona.

— **A villamosjegy árát Bécsben a legutóbbi sztrájk hatása alatt jelentősen emelni kellett s így július 12-től kezdve az egyszeri utazás 260 koronába fog kerülni.**

Megjelent az új lakásrendelet

Budapest, jul. 6. A hivatalos lap holnap szombat közli a miniszteriumnak a lakásügyről szóló rendeletét, amely a többek között a következőket mondja:

A háboru okozta gazdasági viszonyokról, a békegazdaságra való átmenet során, a lakásügy terén fennálló korlátozásoknak is meg kell szűnniük. Minthogy azonban a forgalom és a rendelkezési szabadság teljesen csak a lakások számának szaporításával együtt állítható vissza, egyes korlátozásokat, bár jelentékeny megszorítással, egyelőre még fenn kell tartani.

Ezért a m. kir. miniszterium felhatalmazás alapján ideiglenes hatállyal elrendeli, hogy a 2000 lélekszámot meg nem haladó községekben lévő épületekre a tulajdonos szabad rendelkezési joga visszaállíttassék.

Irodákra, üzletekre, raktárakra stb. célra használt helyiségekre vonatkozólag a háztulajdonos megüresedés esetére kérheti a szabad bérbeadás jogának a megállapítását.

A háztulajdonos bérbeadó nyilatkozhatik afelel, hogy a bejelentett lakásban, vagy más helyiségben maga akar-e lakni, vagy kinek kívánja bérbeadni.

Lakásra és lakás céljaira használható helyiségre csak olyan egyén tarthat igényt, akinek lakás szükség, helyben lakásra való jogosultsága van.

A vidéken az elsőfoku lakásügyi hatóságnak valamely ügyben hozott határozata ellen panasznak van helye, kivéve a végrehajtási eljárásban hozott határozatokat.

A panasznak a határozat végrehajtására halasztó hatálya van.

A rendelet harmadik része a bér megállapítás módjait ismerteti. A lakás bérét aszerint lehet emelni, amint a rendelet szempontjából kis, közép, nagy, vagy fényűző lakásnak minősítették.

A béremelés alapjául az 1917. év november 1-én érvényben volt lakásbér összeg szolgál és ennek négy-, nyolc-, illetőleg tizenkettőszeresére emelhető fel. Szabadon emelhető a közép, nagy és fényűző lakások bére, de az indokolatlan emelés ellen a lakó bírósághoz fordulhat.

Az albérlőbe adott lakások és lakrészek bérbeadásánál megállapítja a rendelet, hogy azokért nem kérhető több bér, mint amennyit az illető városrészben hasonló helyiségeért kérnek.

A béremelést a bérlővel a rendelet életbeléptetésétől számított 15 nap alatt írásban kell közölni, a később közölt béremelésnek a rendes felmondási idő lejártá után nincs helye. Ha a felek között vita támad és a bíróság azt határozattal el nem döntötte, akkor a bérlő nem köteles a felemelt lakbért megfizetni.

A rendelet következő része a felmondás ideiglenes korlátozásának rendelkezéseit ismerteti.

1. Ha a háztulajdonosnak vagy rokonának van szüksége a házban lévő lakásra, feltéve, hogy a bérlőnek megfelelő lakást tud szerezni, szintén felmondással élhet.

2. Ha belföldi vagy külföldi közhatalóságoknak vagy személyzetének van fontos államérdekből elkerülhetetlen szüksége a tulajdonában álló házban lévő lakásra, amennyiben gondoskodik megfelelő lakásról és a költözködés költségét viseli.

3. Ha a bérlő a bér fizetésével vétkesen késedelmeskedik.

4. Ha a bérlő, vagy akinek a bérlő a használatra átengedte a bérlet tárgyát, a bérbeadó sérelmével, megintés ellenére, szerződésellenesen használja.

5. Ha a bérlő olyan magaviseletet tanúsít, amely a bérbeadót vagy a többi lakókat sérti, amely miatt a felmondás indokolt.

Heti, vagy havi bérletet, illetve albérlő minden esetben csak a rendes felmondási idő megtartásával lehet megszüntetni.

Nem lakásul, hanem egyéb célra

bérelt helyiségek bérletét a háztulajdonos felmondhatja különösen, ha a helyiségre magának neki van szüksége. Nincs helye a felmondásnak, ha az fontos közérdekre ütközne, vagy ha a bérlő kimutatja, hogy a helyiségre életbevágó fontos okból, különösen megélhetésének fenntartása végett van szüksége.

A kizárólag dohányárudák és mozgófényképszínházak helyiségei még akkor sem mondhatók fel, ha egész épület tárgya a bérlet.

A rendelet 1922. július 15-én lép életbe és az e napon még folyamatban lévő ügyekben e rendelet szabályait kell alkalmazni.

A malmok a szabad forgalom visszaállítását kérik

Budapest, július 6. Ma délután fél 1 órakor a pestvármegyei Molnár Egyesület 100 tagu küldöttsége kereste fel Bethlen István gróf miniszterelnököt Kálmán István nemzetgyűlési képviselő vezetésével. A küldöttség szónoka dr. Matta Árpád, a Molnár Szövetség elnöke a miniszterelnököt a teljesen szabadforgalomba való átmenetért kérte. Amaz óhajának adott kifejezést, hogy a kormány őket is ugyanolyan elbánásban részesítse, mint a többi iparosokat. A forgalmi adót ők is szívesen fizetik, ha azonban a kormány bizonyos védelmet ad a tisztességtelen konjunktúra ellen, ez esetben hajlandók a megállapított %-on felüli mennyiséget közlelmezési célokra átadni.

Bárczay Gábor pártelnök szerint a 10%-os vám a molnárság jogos vámkérésére, tehát amikor ezt elveszik, a molnárság jogos keresetétől esik el.

A miniszterelnök válaszában hangsúlyozta, hogy nincsen abban a helyzetben, hogy a kérdéssel részletesen foglalkozzék, ez a reszortminiszterek feladata, akik gondoskodnak arról, hogy az állam és a molnárok érdekei egyaránt figyelembe véssenek. Nem akar egyik osztályra sem nagyobb terhet róni, mint a másikra. Kéri a Molnár Egyesület vezetését, hogy ezt a kérdést a reszortminiszterekkel tárgyalják meg.

A küldöttség ezután Térfly közlelmezési minisztert kereste meg.

Borzalmas bányaeégés Szegszárd mellett

Szegszárd, jul. 6. A nagymányosi kőszénbányában július 1-én eddig még nem állapítható okokból tűz ütött ki.

A vészjelző állomás néhány perc alatt alarmozta az egész környéket és a bányatüzetoltóság önfeláldozó bátorsággal le akart szállni az aknába, hogy megmentse a biztos tűzhaláltól a lent rekedt munkásokat, akik elől a tűz és füst teljesen elzárta az utat.

A tüzoltók minden kísérlete és több napos megfeszített munka dacára sem sikerült a tüzfészekhez hozzáférközni, úgy hogy az egész égő bányatárnát, amelyet vízzel teljesen olárasztottak, be kellett falazni, mert

kétségtelenül megállapították, hogy az égő bányák mélyén a munkások megfulladtak, vagy megégték.

A borzalmas bányaeégésről értesítették a szekszárdi kir. ügyészséget, ahonnan bizottság szállt ki. Az égőbánya befalazott aknáit előtt százával állanak javveszélő asszonyok és gyermekek, akik a legkétségbeejtőbb bizonytalanságban várnak nem remélt híreket hozzátartozóikról.

A mentés munkálatait csak a legnagyobb nehézséggel kísérhetik meg, de legtöbbször eredménytelenül, mert az égő tárna pusztító tüze lehetetlenné tesz minden próbálkozást.

Gyermek üdülőtelep a Nagyerdőn

A jog- és pénzügyi bizottság ülése

Debrecen város törvényhatósági bizottságának jog- és pénzügyi bizottsága tegnap délután dr. Vargha Elemér tb. főjegyző elnökelete alatt ülést tartott. Az ülésen a bizottsági tagok népes számban vettek részt.

A bizottság először a debreceni Közjótékonyági Egyesület, illetőleg a Népjóléti Hivatal kérelmét tárgyalta, amely gyermeküdítő telep céljaira 10 hold föld átengedését kérelmezte. A bizottság javasolja a közgyűlésnek, hogy a Nagyerdőn 10 hold földet díjmentesen engedjenek át az üdülőtelep céljára s azonkívül 108 ezer korona készpénz támogatást szavazzanak meg.

A bizottság foglalkozott Nagy József általános forgalmi adókezelő

hivatali főnök és Bajdor János helyettes vezető illetményeinek újból való megállapításával s úgy határozott, hogy Nagy József tegyen előterjesztést a forgalmiadó hivatalban szolgálatot teljesítő összes tisztviselőkről, akik a fizetésemelést megérdemlik s majd akkor határozzanak Nagy József és Bajdor illetményeinek végleges megállapításáról is.

A Magyar Városok Országos Kongresszusának azt az átiratát, hogy az indemnítási törvényjavaslatot úgy módosítsák, miszerint a városok 1922 július hó elseje helyett csak 1923. évi január hó elsejétől legyenek kötelesek az átmeneti segélyeket az állam helyett viselni, a bizottság elfogadta s pártolólág terjeszti a köz-

gyűlés elé, azzal a tördással, hogy akkorára gondoskodjék az állam azoknak az adóknak az életbeléptetéséről is, amelyekből a városok ezeket a segélyeket fedeznék.

Végül a községi kötelekbe való felvétel díjainak újbóli megállapításával foglalkozott a bizottság s a következőket javasolja a közgyűlésnek. Azok, akik a magyar állampolgárság elnyerése reményében kérik a felvételt, 5 ezertől 50 ezerig, azok, akik még négy éve nem laktak Debrecenben, nem fizetnek adót, de magyar állampolgárok: 3 ezertől 30 ezerig; akik négy éve mar itt laktak, nem fizetnek adót s magyar állampolgárok, 2 ezertől 20 ezerig; akik négy év óta itt laktak, adót is fizetnek, magyar állampolgárok is, 1 ezertől 10 ezer koronáig terjedhető pénzüsszeget fizetnek.

A bizottság ülése kevéssel 6 óra után ért véget.

Az orgoványi pör

Budapest, július 6. Az orgoványi-izsaki bünper mai főtárgyalását egy-egyed 11 órakor nyitotta meg az elnök.

A hadbírószak kihallgatja Piros János csendőrmestert, ki elmondja, hogy ő végezte a házkutatást Tothék tanyáján.

A két Toth kikérdezése alkalmával hallotta, hogy Tothék említették a gödöraszt is. A bíróság a tanut megeskoti.

Lebovits Emma az eset alkalmával épen Páncéléknál tartózkodott. Résztelenen elmondja miként hatoltak be Zbonák Páncélék lakásába. Vallomása során eladja, hogy Páncélék cselédlányával a folyosón maradt a kérdéses időben.

Akkor látta, hogy egy szőke ember áll az ajtóban, akit azonban a vádlottakban felismerni nem tud. Magas, barna férfi vitte a főszeret. Amidőn a tárgyalásvezető félbeszakítva megkérdezi, hogy ki volt az, Lebovits Emma határozottan a vádlottak padján ülő Zbonára mutat.

Utána kihallgatják Izsák István izsaki bíró Páncéléknak kommun alatti és a román megszállás alatti viselkedésükre vonatkozóan. Teljesen lényegtelen vallomást tett. Ezután az elnök tíz perc szünetet rendelt el.

Szünet alatt izgalmas jelenet játszódott le a vádlottak szobájában. Egy fekete ruhás alacsony termetű, sápadt arcú férfi Danicsot, amíg az hozzátartozóival beszélgetett, arcuk köpte. Danics állítása szerint az illető zsidós külsejű volt. Óriási tumultus támadt erre. A hallgatóság szobájából mindenki az inzultus színhelyére tódult. Ezt a tumultust felhasználva, az ismeretlen fekete ruhás férfi a folyosón beszélgetők közé vegyült.

Szünet után az elnök megemlékszik az incidensről. Felszólítja a hallgatóságot, hogy amennyiben az inzultáló jelen volna, azonnal jelentkezzék.

A felszólításra természetesen senki sem jelentkezett. Az elnök figyelmezteti a hallgatóságot, hogy ha ilyen eset ismétlődne, kénytelen lesz zárt tárgyalást elrendelni.

Az ügyész bejelenti, hogy a tettes kiderítése végett már megtett a szükséges intézkedéseket.

Ezután kezdődik a periratok felolvasása.

Elsőnek Héjjas Iván vallomását olvassák fel. Vallomásában elmondja Héjjas Iván, hogy halványan emlékszik Zbonának egy jelentésére, amely

NAPIREND

1922

július 7 — Péntek

Prot.: Ciril és Met. Kath.: Ciril és Met.

Időjárás: A Meteorológiai Intézet jelentése szerint egy óra igen meleg idő várható, helyenkint zivatarokkal, később hűsűedés.

Közművelődési könyvtár nyitva d. e. 8-tól este 8-ig.

Csokonai-színház este nyolc órai kezdettel „Az ezred apja” Vendrey Ferenc vendégszereplésével.

Nyári színpad este 9 órakor a Magyar Házban.

Rajzkiállítás az Ipariskolában Burgundia-utca 1. sz. alatti egész nap.

— **A Magyar Tudományos Akadémia** egyelőre ötmillió korona segélyt kap az államtól, hogy segítsen a tudós társaság nagy anyagi baján. Az Akadémia az állam ötmillió adományát főképp tudományos művek kiadására fogja fordítani. A kiadásra előirányzott művek között szerepelnek a debreceni Tisza-egyetem két tudós professzorának, Pápay Józsefnek és Darkó Jenőnek tudományos munkái is. Az Akadémia kiadja Pápay József *Osztyák nyelvtanán*-nak második részét és *Osztyák népköltési gyűjteményé*-nek első kötetét, amely az eredetileg előirányzott 222.000 korona helyett körülbelül 650.000 koronába fog kerülni. Az Akadémia classica-philologiai bizottsága Darkó Jenő *Laonikos Chalkondyies*-ét bocsátja közre.

— Lázás izgalommal várja mindenki **John Bullt** az ő különleges életveszélyes trükkjeivel az **Urániába**. Ma már látható.

— **A postatakarék és az utódállamok.** Bécsből jelentik: A magyar postatakarékpénztárnál lévő követelések és tartozások, továbbá az utódállamoknak a magyar postatakarékpénztárral való viszonyának rendezése céljából Rómában annak idején tárgyalások indultak meg, amelyek azonban nem vezettek eredményre.

A római tanácskozáson elhatározták, hogy egy később megállapítandó időpontban újra konferenciát fognak összehívni a magyar postatakarékpénztár és az utódállamok között fenálló viszony rendezése céljából. Ez a konferencia megbízható helyről szerzett értesülésünk szerint Budapesten lesz. Az utódállamok kormányai intézkedtek, hogy megbízottaik megfelelő adatokat szerezzenek a tárgyalásra. A konferencia időpontja még nincsen megállapítva.

— **Kiábrándultak Nagyromániából.** Aradon Goldis László, az erdélyi román nemzeti párt egyik legagilisabb vezetője politikai beszédet mondott, még pedig magyarul. A szenzáció jellegével bíró támadás, amelynek jelentőségét csak fokozza az, hogy az erdélyi magyarság előtt mondotta, a bukaresti parlamenti körökben kinos feltűnést keltett. A világháború befejeztével Erdélyben előaiott állapotokat — mondotta — Nagyrománia győzelme diktálta és Erdélyt nem a román hadsereg hódította meg. A román nemzeti párt soha össze nem foghat a román liberálisokkal, inkább kooperációra szólítja fel az erdélyi magyarságot, amelyhez a jelen pillanatban közelebb állónak érzi magát.

— Lázás izgalommal várja mindenki **John Bullt** az ő különleges életveszélyes trükkjeivel az **Urániába**. Ma már látható.

— **T. hirdetőinket fölkérjük,** hogy a Hajdúföld részére szánt hirdetéseket legkésőbb délután fél 6 óráig sziveskedjenek kiadói hivatalunkba (Piac-utca 59. sz.) eljuttatni, mert csakis az esetben tehetjük közé azokat lapunk másnap reggel megjelenő számában.

— **Teleki Pál gróf főcserkész.** Budapestről jelentik: A Kormányzó a vallás és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére gróf Teleki Pál volt miniszterelnök, egyetemi tanár, nemzetgyűlési képviselőt a Magyar Cserkész Szövetségben szervezett cserkészmozgalom legfőbb vezetésére főcserkészsé ki-nevezte.

— Lázás izgalommal várja mindenki **John Bullt** az ő különleges életveszélyes trükkjeivel az **Urániába**. Ma már látható.

— **Mulatnak a román urak.** Tegnap este a Dob utca sarkán levő *Szabadka* nevű vendéglőben vacsorázott Pópa Péter követségi szolgája és Purkán János sóffőr, aki szintén a követséghez van beosztva. A két román ur, miután több üveg bort és pezsgőt elfogyasztott és fizetni akart, misem természetesebb, igyekezett letagadni két üveget a mennyiségéből. A főpincér erre udvariasan megjegyezte, hogy többet fogyasztottak, mint amennyit ki akartak fizetni. Erre a nagy román önértzet felülkerekedett bennük és Pópa ur poharokat és üvegeket kezdte a földhöz vagdოსni és botrányos szavakkal illette a főpincért és a tulajdonost. Amidőn a verekedésre rendőr jött elő, Purkán megfenyegette, hogyha azonnal nem tavozik el, kidobja. A rendőr segítséget is hívott, de amikor ketten szőlították fel a távozásra a garázdalkodó vendégeket, Purkán az egyik rendőrnek arcába ütött. Végre kitesékeltek őket a vendéglőből, de még utoljára, mielőtt a főkapitányságra kísérték volna, Purkán betörte a kirakatüveget. Előállították a főkapitányságra őket, ahol megkezdték kihallgatásukat. A rendőrség által meghallgatott tanúk valamennyien azt vallották, hogy úgy a vendéglő tulajdonosa, mint az eljáró rendőrök a lehető legudvariasabb módon viselkedtek a két emberrel szemben. A rendőrség a vizsgálatot megindította.

Színház

HETI MŰSOR:

Pénteken: Ezred apja.
Szombaton: Arany kakas.
Vasárnap délután: Ezred apja.
Vasárnap este: Arany kakas.
Hétfő: Ezüst pille.
Kedd: Ezüst pille.
Szerda: Nebántsvirág.

Vendrey Ferenc

a Víg-színház jeles művésze, a nagy magyar komikusok együttesének egyik reprezentánsa szerdán este kezdte meg vendégjátékainak sorozatát a Csokonai-színházban. A csipős humorú és sulyos pikantériájú vaudeville, „Az ezred apja” címszerepét nem hiába kedveli Vendrey Ferenc: a kissé szűkre szabott alak megformálásában érvényre tudja juttatni érdekes színészi egyéniségének minden kitűnő kvalitását. Különböztet sem széles terjedelmű az a skála, amit Vendrey színjatszása jelent s az eszközei is nagyon le-tompított színűek. De amit ezek között a korlátok közt produkál, az utólérhetetlen, mert egy nagy színészi egyéniség bélyegét hordja magán. A kispolgari erzelmeség csinos és szeretetreméltó vidámsá-gát, azt a helyes elmélkedést, melynek finom közvetlensége földszintől karzatig egyformán megteheti a né-zőtér szívét, senki ma a magyar színpadon jobban nem tudja ele-venné tenni Vendrey-nél s hogy emellett a kedves és vidám ürge-ség mellett minden alakításában ott kísért valami csöndes jószág, elfog-hatatlanul, hangja szives recsegése-ben, vagy derűs szemének egy-egy enyhe hunyorításában, — ez adja meg Vendrey színjatszásának külön-leges zamatot, amit egy szóval szok-tak kifejezni: bájos. Amint hogy az volt „Az ezred apja” finom pasztell-színekkel megformált öreg ezrede-sében is.

A Csokonai-színház előadása a le-hetőségekhez mért jó kópiája volt a Víg-színházbelink, élénk és sima és ezt az eleven tempót forszírozta a rendezés a beszéd gyorsaságának pergővé fokozásával is. Erre a tempóra azonban csak ketten értek még meg teljesen a Csokonai-színház együtteséből: Kardoss Géza, ki kü-lönböztet is a teljesen könnyed színész-egyénsége közlő való s akinek a sok szó és sok vidámság csak föl-szabadulás és Heltay Andor, akinek nagyon értékes tehetsége epizód-figuráját is nagyra tudta növesz-teni. A talentumos *Szigeti* ért fel hozzájuk ott, ahol sajnálatos indisz-pozíciója nem befolyásolta s *Rubi-nyi* a komolyabb jelenetekben; sti-lusos volt *Zoltán* és eleven *Kalman* Mancsi, bár elevensége nem minde-nütt mentes az affektáció kellemet-len modorosságától. (bl.)

— **Megszűntetik a Színművészeti Tanácsot.** *Klebelsberg* Kunó grófnak az a szándéka, hogy a Színműv-szeti Tanács intézményét teljesen megszünteti, mivel ezt a szervet nem tartja alkalmasnak az ország első színházának vezetésére. A kul-tuszminiszter úgy tervezi, hogy a Színművészeti Tanács hatáskörét a jövőben az igazgatóság kezében összpontosítja, természetesen bizo-nyos módosításokkal, amelyek egy ál-lami intézménynél szinte elkerülhe-tetlenek. A kultuszminiszter ezzel lehetővé kívánja tenni azt, hogy a Nemzeti Színház darabjainak kivá-lasztásánál csak az irodalmi és kul-turális szempontok jöhessenek te-kintetbe.

A kecskeméti színház bérléle. A kecskeméti Katona József-színház bérlétét ez évre *Csáky* Antal békés-csabai színigazgató kapta meg.

Elcserélném

emeletes bérházamat olyan földszintes házzal, melyben csupán egy elfoglalható 5 szobás modern lakás van. Ez esetben öt szo-bás modern lakásomat azonnal átadnám.

CIM A HAJDUFÖLD KIADÓHIVATALÁBAN, PIAC-UTCA 59.

Színház és mozgoszínházak közleményei:

Vendrey—Kardoss fellepte a **Csokonai-színházban**. Napról-napra bő az érdeklődés **Vendrey Ferenc** vendégjátékai iránt. **Az ezred apja**-ban ma, **pénteken** lép fel, utoljára szombaton már **Az aranykakas** Dachseltmayer szerepét játssza **Kardoss Gézával**, ki Gyarfás ügyvéd szerepében fogja nagyszerű alakításával az előadást emelni. Jegyeiről mindkét este ajánlatos előre gondoskodni.

Megérkezett és mátoí fogva 3 napig látható **John Bull**, a **gólyaláb**. Világszenzáció, oriasi attrakció, élet-halálhajsza, halálugrás robogó vonatokra, autókra, boxmérkőzés, trükkök a levegőben, földön, föld alatt, vízben, izgalmas sorozata száguldó iramokban, cirkusz előadások az **Urániában** 7 és 9 től. Utalvány érvényes.

Sándor Máttyás, **Jules Verne** világhírű magyar tárgyú regénye egy magyar szabadsághős története; francia művészek mesteri játékaival előadva, eredeti párisi Gaumont-film. Első és második részt egy előadás-son mutatja be az Apolló szombat és vasárnap. Másfél órás előadások.

Sándor Máttyás szombaton az Apollóban.

Sándor Máttyás eredeti párisi Gaumont-film szombaton az Apollóban.

SPORT

A Vasutas Sport Club husz éves jubileuma. Debrecen egyik legrégebb s leg-szimpatikusabb egyesülete most ünnepli fennállásának husz éves jubileumát hatalmas program keretében, amely két napra terjed. A jubileumi ünnepségek programja a következő: Szombaton, július hó 8-án délután 4 órakor a Diószegi-úti sporttelepen szabaddéri országos birkozóverseny a főváros és a vidék legjobb birkozó részvételével. Belépő-díj: ülőhely 60 korona, állóhely 30 korona. Vasárnap, július hó 9-én délelőtt 9 órakor a városháza közgyűlési termében jubileumi diszközgyűlés. Délelőtt 11 órakor a Csokonai-színházban ünnepi matiné, rendes színházi helyárrakkal. A matiné műsora: 1. Nyitány. Játsszák az egyesült cigányzenekarok. 2. Prolog. Irta ifj. dr. Liszt Nándor. Előadja Vadkerty Endre. 3. Énekel a DVSC énekkara. 4. Ünnepi beszéd. Mondja Pályi Béla apát, a debr. TT. tagja. 5. Páros jelenet. Előadja Székely Zizi és Heltay Andor, a Csokonai-színház művészei. Szünet. 6. Énekel a DVSC énekkara. 7. Vig monológ. Ez alkalomra írta: ifj. dr. Liszt Nándor. Előadja Szvitlik Ferenc. 8. Magyar dalokat cigányzene kíséret mellett énekel: Unger István, a Csokonai-színház művésze. 9. Tánccuett. Előadja Kármá Mancsi és Heltay Andor, a Csokonai-színház művészei. 10. Záróbeszéd. Mondja dr. Zempléni Gusztáv, a jubileumi bizottság elnöke. 11. Zárszam. Játsszák az egyesült cigányzenekarok. Vasárnap délután fél 3 órakor a Diószegi-úti vasutas-pályán országos atletikai verseny. Indulnak az MTK, BEAC, MAVC, FTC, MAC s a vidék legjobb erői. Délután egygyed 6 órakor: DTE oldboy—DVSC oldboy, délután 6 órakor: Törekvés SE—DVSC futball-mérkőzése. Helyárok: Páholy (4 személyre) 300 kor., páholyülés 80 kor., korzólés 80 kor., számozott ülőhely 60 kor., ülőhely 50 kor., állóhely 30 kor., sport-jegy (csak tagok részére) és diák-jegy 20 korona. A sporttelepen fedett tribün van, Villamos közlekedés a Kossuth utcán 3 percenként. Este 10 órakor a MÁV műhely nagytermében táncmulatság. Belépő-díj: 50 korona a vígalmi adóval együtt. A jubileumi ünnepségekből befolyó jövedelem a DVSC felszerelési és pályaféltési alapját képezi s így felülfizetések köszönettel fogadtnak és hirtapilag nyugtáztatnak. — A jubileumi ünnepséget napról-napra nagyobb érdeklődés elözi meg s ott lesz Debrecen egész társadalma.

Hölgyfutballisták Kaposvároft. A mult vasárnap Dombóvároft szerepelt a Pécsi Sport Club két női csapata nagy közön-ség jelenlétében. A két csapat egy új játékos, a *hazent* mutatta be, amely a futballból s a baseballból van kombinálva. A két női csapat most vasárnap Kaposvároft játszik.

